

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y DE AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV

Reus Diuenje 22 d' Octubre de 1899

Núm. 3.396

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, llibrería Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes . . . . . Ptas. 1
n provincias trimestre 3/50
Extranjer y Ultramar 7
Anuels, a preus convencionals.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d' una acceptació general, son las millors probas pera demostrar que 'l

XAROP SERRA

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre per crònica y rebelde que sia tota classe de . . . . .

TOS

La que paga més contribució de la provincia.

AGRICULTORS ALERTA

Visiteu lo magatzém de guanos de **A RIUDOMS**

Massó y Ferrando

Guano classe superior — Id. de peix — Cascos d' arengada pera adops de las hortalissas.

Magatzém á Riudoms y á Reus Vilá, núm. 3.

Reus

Avuy ja nostre poble está despert del ensopiment que produeix la monotonia de la vida; tot respira vida, animació y entusiasme. Al alegre só de las campanas que no paran de brandar, y al típic espinguet de la *dulsayna* los cors dels bons *ganxets* s' aixamplan.

Al veurer nostre poble de festa respirém plens de satisfacció, y no solzament aquesta satisfacció es causada per l' egoisme de gaudir las festas, no, es porque 'ns sembla veurer aquell Reus que 'ns pintan nestres avis, aquell Reus per lo que ells ab sas iniciativas y son entusiasme conquistaren lo nom que la fama ha pregonat de llevar fins á ponent; es l' orgull de veurer desvanescut lo concepte que individualment haviam format de nostre poble creyentlo degenerat y mort lo seu caràcter típic. No, lo caràcter no es mort, y avuy som dels que pensém que 'l modo de ser d' un poble may cambia per més que en apariencia ho sembli. Reus no estava més que endormiscat; més, no obstant, lo cor dels seus fills sentia y 'l cervell pensava y s' ha demostrat evidentment ja que al despertar se ho han fet imbuhibts de las modernas corrents, rebutjant lo ranci quixotisme dels comensaments d' aquest sigle, s' ha demostrat que se sent ver amor no solzament per nostra patria petita sino també per nostra verdadera mare, Catalunya.

Per aixó avuy gosém, sentim aquell goig intim que arriba al ànima y gosém, perquè estimém á Reus per las sevas gestas sempre gloriosas y porque presenciam que las festas que avuy se celebran y qu' apar que 'ns hagin tret la mandra y el ensopiment, hauran estat lo *desperta poble* pera seguir las petjadas de nostres avis am la sola diferencia que 'l imposa la evolució del temps, demostrant que encare aleném que som la mateixa gent del llamp.

Gosém, donchs, tots avuy, que brandin fort las campanas, que esclati lo terratremol de la tronada, que refulsi la gralla, que aixó sol es prou pera despertar los sentiments y coratge de tot bon reusenche y entre mitj de las riatlles, de la cridoris del poble que gaudeix la festa, fem vots porque 'l ensopiment no s' torni á ensenyorar de nosaltres mentres cridém ab tota la forsa de nostres pulmons ¡Visca Reus! ¡Visca Catalunya!

PERE CAVALLÉ.

Reus 21 Octubre 1899.

Balada

(D' en Maurici Mactertlnck)

Hen vingut á dirme
(fill meu, quina por fa).
Hen vingut á dirme
que ell nava á marxar.

Ab lo llum encés
(fill meu, quina por fa).
Ab lo llum encés
bentost jo m' hi acostat.

A la primera porta
(fill meu, quina por fa).
A la primera porta
la flama ha tremolat.

A la segona porta
(fill meu, quina por fa).
A la segona porta
la flama m' ha parlat.

A la tercera porta
(fill meu, quina por fa).
A la tercera porta
la llum ha quedat morta.

Traducció de JOAN PEREZ JORBA.

Intima

Me sembla un somni, no recordo ahont va ser; sols tinch present que caminant per un carrer y al passar per devant d' una gran porta tancada y sols entreoberta la portella, vaig guaytar y vegí lluny, confosament, una parét alta, y al peu d' ella y sota un ample rotlló d' arbres florits, noyetas asseguradas en cadiras baixas y banchs de fusta: totas vestidas senzillament de blau y voltant á una monja que m' va semblar que 'ls hi dava lliíss de doctrina.

Impresionat per aquella nota tranquila, plena de realitat y de poesia, de misticisme é ignocencia, senti desitjos d' avançar fins aquell lloch y caminant de punta es per no desenonar lo silenci y donar ab tot lo meu cor, un petó al front d' aquelles noyetas que s' estiman las ninas ab que jugan, que son lo seu primer amor. Senti desitjos també de assegurar al seu costat, d' embadalirme com ellas y llegir dificultosamente lo llibre de la doctrina, d' apendrela sense sapguer lo que s' aprén, y de donar la lliíss á la monja que vestint habit negre y toca blanca, feya una figura interessant y trista, realsada per la aureola formada per alguns raigs de sol desunintse al ficarse entre 'l fullam dels arbres, baixant en polsím d' or, com respirador d' aparició divina, vista en la terra per miracle, ab los ulls de la fé.

Un raig de sol feu relluhir lo Sant Crist dels grans rosaris que penjant del cos portava la monja. ¡Quánt tendre y de ica! Quánta poesia y simbolisme hi havia en aquell apiech de noyetas que desconeixian el mon, y en aquella monja que probablement coneixen lo massa 'l volia obidar per sempre! En la monja m' semblava veure la il·lusió morta, y en las nenass las il·lusions naixentas...

M' apar encare sentir la ressó d' aleiteix que feyan los fulls del llibre, mogus per los nacarats dits de la monja.

Volia entrar, y no gosava, temerós de profanar la santitat d' aquell lloch, temia que al véurem, aquellas nenass, desaparequessin volant com aucells remontantse al cel.

El darrer raig de sol groguench, acolorí aquell llibre que sembla despedir llum... y de sopte tot quedá gris, tot mate, endormiscat per la nit que s' apropava.

Al anarmen de la porta, vaig pensar. ¡Pobres noyas! ja tenen un dia menys d' infantesa un y dia menys de felicitat.

† HORTENSI GÜELL.

Tardor

Lo cel avans tant blau, ja mitj griseija; los arbres poch á poch, van despullantse; lo dia no es tant larch, puig va escursantse y humida n' es l' atmosfera; fresqueija.

L' alegre papelló que era l' enveja de la esmaltada flór hont boy grontzantse besava son capull, tot recreantse, avuy resta afigit; ja no rumbelja.

Natura s' ha vestit com endolada per que ha perdut las joyas de la Flora y ab éllas dols oreig de matinada.

¡Adeu, hermós is·in! lo cor t' anyora com tendre doncelleta enamorada que espera lo regres de qui l' adora!

LLUIS MATAS y CARRÉ.

Octubre, 99.

Sarcasme

He sortit de casa ab l' ànima plena de melangia y de tristesa y ab lo cap bullent haig oassat per carrers estrets casi foscos, puig los pechs faials que hi ha embocallats per la fosca á penes donen llum; y ensopant de tant en tant en lo empedrat vaig fent via sens deturarme un instant.

Sen'ó 'l trepitj d' un cavall qu' am treballs arrastra un cotxe, m' he tombat y un gros fanal posat dalt del vehicul ha ferit ma visa, l' he reconegut desseguida. ¿Qui no coneix al cotxe comú?

Lo carrer es estret, porque no m' toqués lo coxe al passar, he tingut que ficarme adpressa dins una entrada y al mateix temps que m' treya 'l barret he sentit darrera meu aplausos, oles y crits de veus vinosas.

¡Quín sarcasme! Un mort que per absoltas te 'ls últims compassos d' una jota...

LLUIS ROBERT.

Barcelona, 19, Octubre 1899.

Octubre

Les fulles tornen grogues com malalts que resignads al mal deixen la vida. Els pics tant elevads d' eis monts mes alts amanyagant los va la boira humida.

El darrer cant d' Istiu va ressonant ensemps que a poc a poc am sos muds passos per entre 'l camp somort se va allunyant... I el cep, mes llargs que mai mostra 'ls seus braços

En tot el viu record se m' fa més trist. El cel, dona a moments rolls de blavor; i en un d' aitals, brillar are ja hai vist l' estel que va neixent, de la Tardor.

PLÀCIT VIDAL ROSIC.

Alcover.

Monuments

En tota ciutat gran han acabat per serne una plaga.

A cada pas ne trobaréu un y més aixó dels *ensanchés*, que ab sos carrers amples y ben calculats resultan de manera molt apropiada per encabirnti á dotzenas.

La veritat es que molts d' ells no serveixen per altra cosa que de destorb, puig casi la majoria son aixecats en obsequi á gent sino desconeguda, bastant estranya al poble que se 'ls troba al devant com si li diguessin «admirans».

¡Admirarlos!
¿Per quin motiu—pregunto jo—mereixen bona part d' ells aqueixa distinció, reservada tan sols per qui ha fet cosa gran y de resultats profitosos pera la humanitat?

Estudieu un per un los mérits que portan contrals y digueume ab tota imparcialitat si son suficients pera que la seva memoria sigui honrada de la manera que volen sponosar aqueixas demostracions fins á cert punt ridiculas.

Negociants enriquits no sabem com, pero havent demostrat en lo transcurs de la seva vida que no fou conciencia lo que menos falta 'ls feya. Guerrers tan ilustres y valents com volgueu, pero que per ocupar lo puesto que ocuparen, no miraren poch ni molt en sacrificar á qui per forsa tenia que obedirlos, y una volta satisfetas sas aspiracions, per compromisos, mala fé ó lo que sigui, correspongueren tot lo més malament possible al poble mateix que havia ajudat á que s' en-

Cap. Matrimonis
Defuncions
Cap.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Santa Maria Salomé.
CULTS RELIGIOSOS
Santuari de Nostra Senyora de Misericordia
Avuy a las deu del matí se celebrará un solemne Ofici a tota orquesta, cantantse la missa que 'l senyor Planás dedica a la Administració del Santuari. Acabarà ab besamans a la Santíssima Verge.
Parroquia de Sant Francesch
Avuy a dos quarts de vuy del matí tindrà lloch la comunió general en Nostra Senyora dels Dolors, y a las cinch de la tarde la funció mensual ab exposició de S. D. M. y 'l Rosari d' Octubre.
Sant de demà.—Sant Germá.

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA
Entradas del dia 18

De Torreveja y esc., en 16 dias, llaut «Joaquina», de 35 ts., ab tránzit, consignat a D. Joan Mallol.
De Marianópoli y esc., en 15 dias, vapor grech Aristes, de 983 ts., ab blat, consignat a don Emili Borrás.

Despatxadas

Para Tortosa, llaut «Santo Cristo 2.º», en lastre.
Para Blanes, llaut «Joaquina», ab tránzit.

J. Marsans Roí

Representant en feus: **JOAQUIM SOCIATS**
CARRER SANTA AGNA, 26. (Teléfono núm. 21)
Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	65'05	Aduanas	96'50
Exterior		Norts	48'50
Amortizable		Fransas	46'25
Cubas 1896	72 62	Orenses	12'55
Cubas 1890	60 87	Obs. 6 0/0 Fransa	88'
Filipinas		Id. 6 0/0	44 75
Exterior París	61'75	Id. 3 0/0	
GIROS			
París	25'25	Londres	31'70

Ordres de Bolsa para Barcelona Madrid y París.— Compra y venda al comptat de tota classe de valors.— Descompte de cupons.— Compra de monedas d' or y billetes de tots los paissos.— Giros sobre Barcelona y Madrid.

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde del dia d' ahir.

Interior	25'03	Cubas del 86	72'62
Orenses	12'50	Cubas del 90	60'96
S. Juan		Aduanas	
Norts	48'50	Ob. 5 0/0 Almensa	
Fransas	46'20	Id. 3 0/0 Fransa	45'75
Filipinas			

PARIS

Exterior	61'75	Norts	
GIROS			
París	25'25	Londres	31'70

Se reben ordres para operaciones de Bolsa. Compra y venda al comptat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paissos.

Cambis corrents

en lo dia d' ahir donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner.	Paper
Londres 90 dias fetxa.			
> 8 dias vista		31'50	31'60
> vista		31'55	
París 90 dias fetxa			
París vista		25'25	26'50
Marsella 90 dias fetxa			
Marsella 8 dias vista			
VALORS LOCALS	DINER	PAPER	OPER.

	Ptas.	Ptas.
ACCIONS		
Gas Reusense.	625	
Industrial Farinera	575	
Banch de Reus de Descomptes y Prestams	650	
Manufacturera de Algodón	100	110
Compañia Reusense de Tranvias		
Compañia Reusense de Tranvias privilegiadas de cinch per 100	150	

Anuncis particulars

PERA 'LS MORTS

Riquíssim y variat assortit de coronas, flors artificials, rams, pensaments y demás adornos para nitros, panteons y sepulturas y recomposició dels propis objectes que 's troban fets malber.

Ripoll germanas

CARRER LLOVERA 29

També trobaran en aquesta casa gran varietat de plantas y altres adornos para seló.

CLASSES DE MÚSICA

TEORIA Y PRACTICA MODERNA

SOLFEGIO, PIANO Y CANT

A DOMICILI Y EN SA CASA PER LO PROFESSOR

DON ESTANISLAO MATEU
Arrabal Santa Agna, 64, Estressol.

Curs especial para senyoretas

LLET PURA DE VACA

VACAS SUSSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Diversions públicas

Teatro Fortuny

GRAN COMPANÍA CÓMICH DRAMÁTICA

dirigida pel primer actor

DON MIQUEL CEPILLO

Funcions para avuy.—Tarde: lo grandió drama en tres actes «El señor Feudal» y la comedia en un «El sueño dorado».—A las 3.

Nit: 4.º d' abono.—Se posará en escena l' esplaudit drama en tres actes «La Doñores».

Entrada a localitat 3 rals.—Id. paraís 2.
A tres quarts de nou.

Telégramas

Madrid 21.

—Lo senyor Dato ha terminat casi un projecte de lley sobre la vagancia, que enviará a la Junta de reformas socials.

Aquest projecte l' ha redactat lo ministre, atenent a indicacions del alcalde de Madrid.

Segons dit projecte, los Municipis s' encarregarán de la tutela dels noys desamparats que no passin de catorze anys, estant al cárrech de la provincia los compresos entre 'ls catorze y 'ls vint anys.

En lo projecte 's parla també de midas de cer género para 'ls vagos de professió.

—Aquesta nit publicarà l' «Heraldo» la segona carta de D. Emili Sanchez Pastor, relativa a la cuestió barcelonina.

Diu lo redactor corresponsal del «Heraldo» que pera estudiar l' actual estat de cosas ha cregut convenient dirigir-se als catalanistas para ser los que tenen la representació mes auténtica de la capital.

—S' ha concedit lo mando al regiment de Viscaya al coronel senyor Esparza.

Apeser de las economías que s' introduhirán en lo pressupost de Guerra, no quedarán desatesas las islas Canarias y Baleras a las possessions africanas; avans al contrari lo general Azcárraga 's proposa artillarlas convenientment.

—En lo Consell de ministros que se celebrará lo dilluns se llegirá l' anunciat projecte de lley para la descentralisació dels serveys administratius.
Aquest projecte es independent del de reforma de las lleys provincial y municipal.

A consecuencia dels temporals regnants hi ha molts trens detinguts en las lineas d' Alicante, Valencia y Murcia.

Lo telégrafo funciona ab retrás.

En las provincias de Llevant las tormentas son generals.

Londres 20.—Los periódichs de la tarde publican despaigs del campament inglés fetxats a las 6'25 d' aquest matí, en los que 's diu que després d' un fort y empenyat combat, l' exército inglés desallotjá de sas posiciones als boers, prenentlos hi 5 canons.

—S' assegura que serán suprimidas las Audiencias de Cáceres y Albacete, y tal vegada la de Oviedo ó la de Burgos.

Paris 20.

A Londres s' ha rebut un telégrama de Capetown participant que 'ls boers han fet volar dos ponts més, que son lo de Fourtenstreams y 'l de Modder-River.

—Per notícias rebudas a Londres se sap que Vryberg capitá lo dimenge, evacuant la ciutat la policia y 'ls habitants.

En lo topament verificat a Rivertonroad entre 700 boers y un destacament de policia del Cabo, resultaren morts 16 boers. Lo destacament se batí en retirada.

Los boers en número de 3.000 ocupan a Acton-homes.

A Elandslosie s' apoderaren d' un tren en que anavan alguns militars inglesos y portava quatre vagons ab bestiar.

Foren detinguts dos periodistas.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

Fábrica de flors artificials

DE

María Perpinyá

REUS.—Carrer Major, número 22.—REUS

Com tots los anys en aquesta época hi ha un gran y variat surtit en coronas fúnebres, flors de seda, pluma, porcelana, zinch y tela impermeable; medallons de diferentes formas y classes, creus, pensaments y altres objectes artístichs que en lo dia de difunts, solen colocarse sobre las tumbas, com carinyós tribut dedicat a la memoria dels que foren.

Alta novetat en coronas de porcelana

Se fan també tota classe d' inscripcions ab lletres brodadas, pintadas y de paper, destinadas al propi objecte.

PREUS REDUHITS

NOTA.—Se dibuixan cintas para brodar inscripcions.

PASTILLAS FONT

Cloro-Boro-Sodicas a la Cocaina y al Mentol

Son lo millor remey en las laringitis catarrals en general, amigdalitis y faringo-laringitis, tant exudativas com ulcerosa y granulosa; tos faringea, ronquera, afonia y en general en las inflamacions de la gola, etc.

Dipòsit general. Farmacia de A. SERRA.—REUS.

De venta en totas las bonas farmacias y principals droguerías.

